

**MARCEL GHIȚĂ, CONSTANTIN IAȚCO,
CARMEN OLGUȚA BREZULEANU, MARIUS VORNICEANU**

GUVERNANȚA , CORPORATIVĂ ȘI AUDITUL INTERN

TIPO MOLDOVA

**MARCEL GHIȚĂ, CONSTANTIN IAȚCO,
CARMEN OLGUȚA BREZULEANU, MARIUS VORNICEANU**

**GUVERNANȚA CORPORATIVĂ
ȘI
AUDITUL INTERN**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Guvernanța corporativă și auditul intern / Marcel

Ghiță, Constantin Iațco, Carmen Olguța

Brezuleanu, Marius Vorniceanu. - Iași : Tipo

Moldova, 2009

Bibliogr.

ISBN 978-973-168-019-4

I. Ghiță, Marcel

II. Iațco, Constantin

III.. Brezuleanu, Carmen Olguța

IV. Vorniceanu, Marius

336.148

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-019-4

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2009

MARCEL GHITĂ, CONSTANTIN IATCO,
CARMEN OLGUȚA BREZULEANU, MARIUS VORNICEANU

GUVERNANȚA
CORPORATIVĂ
ȘI
AUDITUL INTERN

TIPO MOLDOVA

IAȘI, 2009

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	11
-----------------------------	----

PARTEA I – GUVERNANȚA CORPORATIVĂ

Capitolul 1

Guvernanța	15
-------------------------	----

1.1. Clarificări conceptuale și evoluția conceptuală	15
1.2. Conceptul de guvernanță corporativă	20
1.3. Impactul produs de eșecurile guvernanței corporative	26
1.4. Codurile de bună practică	33
1.5. Modele de guvernanță corporativă	56
1.6. Modelul clasic al responsabilităților guvernanței corporative	57
1.7. Măsurarea nivelului guvernanței corporative	88

Capitolul 2

Managementul riscului	95
------------------------------------	----

2.1. Introducere în filosofia riscurilor	95
2.2. Conceptul de risc	99
2.3. Registrul riscurilor	105
2.4. Politica de risc și strategia riscurilor	115
2.5. Procesul gestionării riscurilor	118
2.6. Etapele procesului de gestionare a riscului	125
2.6.1. Identificarea riscurilor	125
2.6.2. Evaluarea riscurilor	131
2.6.3. Controlul riscurilor	138
2.6.4. Analiza și raportarea riscurilor	143
2.7. Etapele procesului de gestionare a riscurilor – studiu de caz	146

Capitolul 3

Controlul intern	151
3.1. Conceptul de control.....	151
3.2. Caracteristicile controlului intern	165
3.3. Responsabilitatea controlului intern	168
3.4. Cadre de control	175
3.4.1. Modelul CoSo	176
3.4.2. Modelul CoCo.....	188
3.4.2.1. Considerații generale	188
3.4.2.2. Structura modelului CoCo	194
3.4.3. Comparație între modelele CoSo și CoCo	198
3.4.4. Alte modele de control.....	201
3.5. Implementarea sistemelor de control managerial	205
3.5.1. Elaborarea cadrului normativ pentru reorganizarea sistemului de control intern..	205
3.5.2. Constituirea grupului de lucru	216
3.5.3. Responsabilitatea reorganizării sistemului de control managerial	221
3.5.4. Elaborarea registrelor de riscuri și a procedurilor operaționale	227
3.6. Etapele programului de implementare a sistemului de control managerial	235

PARTEA A II-A – AUDITUL INTERN**Capitolul 4**

Cadrul profesional al auditului intern	259
4.1. Contextul apariției auditului intern.....	259
4.2. Evoluția auditului intern	265
4.3. Definirea conceptului de audit intern	268
4.4. Caracteristicile auditului intern	271

Capitolul 5

Paralele între conceptul de audit intern și alte concepte	277
5.1. Paralelă între auditul intern și auditul extern	277
5.2. Paralelă între auditul intern și controlul intern	282
5.3. Paralelă între inspecție și auditul intern.....	285
5.4. Relațiile de intercondiționare dintre control și audit.....	290

Capitolul 6**Reglementarea și coordonarea auditului intern în sectorul public în România 301**

6.1. Cadrul legislativ	301
6.1.1. Organizarea auditului intern.....	301
6.1.2. Obiectivele și sfera de activitate a auditului public intern	306
6.1.3. Tipurile de audit intern.....	306
6.1.4. Desfășurarea auditului intern	307
6.1.5. Statutul, numirea, obligațiile și interdicțiile auditorilor interni	311
6.2. Cadrul normativ.....	312
6.2.1. Cadrul normativ pentru activitatea de asigurare.....	312
6.2.2. Cadul normativ pentru activitatea de consiliere	314
6.2.2.1. Dispoziții generale.....	314
6.2.2.2. Independența, obiectivitatea și conștiința profesională.....	315
6.2.2.3. Norme privind desfășurarea misiunilor de consiliere	316
6.3. Cadrul procedural.....	321

Capitolul 7**Consilierea sau consultanța furnizată de auditul intern 323**

7.1. Conceptele de asigurare și consultanță.....	323
7.2. Includerea serviciilor oferite de auditul intern în Carta auditului intern.....	327
7.3. Considerații privind desfășurarea activităților de consiliere/consultanță.....	329

Capitolul 8**Standardizarea auditului intern..... 335**

8.1. Organizarea internațională a auditului intern.....	335
8.2. Standardele de audit intern	339
8.2.1. Codul deontologic al auditorului intern	340
8.2.2. Standardele de calificare	346
8.2.3. Standardele de funcționare.....	346
8.2.4. Standardele de implementare	347
8.3. Responsabilitatea auditului intern	348

Capitolul 9**Planificarea auditului intern 351**

9.1. Conceptul de planificare a auditului	351
9.2. Sistemul de planificare a activităților de audit intern	354
9.3. Stabilirea dimensiunii compartimentului de audit intern	359

9.4. Metodologia de evaluare a riscurilor în vederea planificării auditului anual – recomandări din practica internațională.....	363
--	-----

Capitolul 10

Analiza riscurilor pentru întocmirea programului de audit - Studiu de caz.....	367
---	------------

Capitolul 11

Analiza riscurilor pentru întocmirea programului de audit	383
--	------------

Capitolul 12

Metodologia derulării misiunilor de audit intern.

Managementul resurselor umane - studiu de caz	407
--	------------

12.1. Pregătirea misiunii de audit intern.....	410
12.1.1. Inițierea auditului	411
12.1.2. Colectarea și prelucrarea informațiilor	420
12.1.3. Identificarea și analiza riscurilor	426
12.1.4. Elaborarea programului de audit	504
12.1.5. Ședința de deschidere	529
12.2. Intervenția la fața locului sau munca pe teren	532
12.2.1. Colectarea dovezilor	533
12.2.2. Constatarea și raportarea iregularităților	654
12.2.3. Revizuirea documentelor de lucru	656
12.2.4. Ședința de închidere	661
12.3. Raportul de audit intern	669
12.3.1. Elaborarea proiectului raportului de audit intern	669
12.3.2. Transmiterea proiectului raportului de audit intern	688
12.3.3. Reuniunea de conciliere	689
12.3.4. Întocmirea raportului de audit intern	690
12.3.5. Difuzarea raportului de audit intern	696
12.4. Urmărirea recomandărilor	696
12.5. Supervizarea	703
12.6. Programul de asigurare și îmbunătățire a calității	714
12.6.1 Evaluarea internă.....	714
12.6.2. Evaluarea externă	718

Capitolul 13

Cooperarea pentru asigurarea funcției de audit intern	719
--	------------

13.1. Necesitatea asigurării unei funcții de audit intern eficiente	719
13.2. Soluții pentru asigurarea funcției de audit intern la entitățile mici	723

Capitolul 14

Atestarea auditorilor interni din România.....	727
---	------------

Capitolul 15

Comitetele de audit.....	733
---------------------------------	------------

15.1. Definirea, rolul si organizarea comitetului de audit	733
--	-----

15.2. Relatia comitetului de audit cu ceilalti “actori” din organizatie	735
---	-----

15.3. Carta comitetului de audit	739
--	-----

Capitolul 16

Relația auditului intern cu auditul extern	745
---	------------

16.1. Necesitatea colaborarii profesionale a auditorilor	745
--	-----

16.2. Termenii protocolului dintre auditul extern si auditul intern în sectorul public	748
--	-----

Capitolul 17

Relația auditului intern cu frauda	755
---	------------

17.1. Conceptul de fraudă	755
---------------------------------	-----

17.2. Procedura actuală privind frauda sau semnalmentele existenței unei fraude.....	757
--	-----

17.3. Responsabilitățile auditorilor interni privind prevenirea, detectarea și investigarea fraudei.....	760
--	-----

Capitolul 18

Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern	765
---	------------

18.1. Conceptul de asigurare	765
------------------------------------	-----

18.2. Revizuirea garanției calității	766
--	-----

18.3. Revizuirea și garantarea calității activității de audit intern.....	771
---	-----

<i>Bibliografie</i>	777
----------------------------------	------------

<i>Anexe</i>	781
---------------------------	------------

1. Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului pentru Audit Public Intern	781
---	-----

2. Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern - organigramă	785
---	-----

3. Regulamentul de organizare și funcționare a Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern	786
---	-----

4. Carta auditului intern.....	791
--------------------------------	-----

---

5. Glosar	799
6. Codul privind conduita etică a auditorului intern	802
7. OMFP nr. 768/2003 pentru aprobarea delegării unor atribuții din competența UCAAPI în competența compartimentelor de audit intern ale DGFP județene și a Municipiului București	808
8. OMFP nr. 769/2003 pentru aprobarea procedurii de avizare a numirii/destituirii șefilor compartimentelor de audit intern din entitățile publice	810
9. Standardele de audit intern	811